σύμβαση εργασίας θεωρείται ως μη μισθωτός υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού, προκύπτει ότι η απόκτηση της ιδιότητας του μη μισθωτού δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση κατοικίας εντός αυτού του κράτους μέλους.

Επομένως, Γερμανός υπήκοος, ο οποίος κατοικεί στη Γερμανία και ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα περίπου κατά το ήμισυ εντός αυτού του κράτους και κατά το ήμισυ εντός των Κάτω Χωρών, πρέπει να θεωρηθεί ως μη μισθωτός που εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, παρ' όλον ότι δεν πληροί την προϋπόθεση κατοικίας που η ολλανδική νομοθεσία επιβάλλει για την ασφάλιση στο ολλανδικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.

2. Το άρθρο 14α του κανονισμού 1408/71 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εφαρμοστέα επί Γερμανού υπηκόου, ο οποίος κατοικεί στη Γερμανία και ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα περίπου κατά το ήμισυ εντός του κράτους αυτού και κατά το ήμισυ εντός των Κάτω Χωρών, είναι η γερμανική νομοθεσία.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ
στην υπόθεση C-121/92 *

I — Κανονιστικό πλαίσιο

1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και στις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1390/81 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1981, περί επεκτάσεως στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ L 143, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός), ορίζει στο άρθρο 2 το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του ως εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός ισχύει για μισθωτούς ή μη μισθωτούς που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη (...)».

2. Εξάλλου, το άρθρο 1 του κανονισμού περιέχει τους ακόλουθους ορισμούς:

«Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

α) ως "μισθωτός" και "μη μισθωτός" νοείται, αντίστοιχα, κάθε πρόσωπο:

i) το οποίο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς,

ii) το οποίο είναι ασφαλισμένο υποχρεωτικώς κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους στους οποίους εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτει όλους τους κατοίκους ή το σύνολο του ενεργού πληθυσμού:

— όταν οι τρόποι διαχειρίσεως ή χρηματοδοτήσεως του συστήματος αυτού επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό του ως μισθωτού ή μη μισθωτού, ή

— ελλείψει τέτοιων κριτηρίων, όταν το πρόσωπο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως κατά άλλου κινδύνου καθοριζομένου στο παράρτημα I, στο πλαίσιο συστήματος δημιουργηθέντος προς όφελος των μισθωτών ή μη μισθωτών ή ενός συστήματος αναφερομένου στο σημείο iii ή, ελλείψει τέτοιου συστήματος στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, όταν το πρόσωπο αυτό ανταποκρίνεται στον ορισμό του παραρτήματος I,

iii) (...)».

3. Το παράρτημα I του κανονισμού περιέχει τους ακόλουθους ορισμούς:

«I. Μισθωτοί ή/και μη μισθωτοί

[άρθρο 1, περίπτωση α', σημεία ii και iii, του κανονισμού]

A (...)

B (...)

Γ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Αν ο γερμανικός φορέας είναι ο αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση οικογενειακών παροχών, σύμφωνα με τον τίτλο III, κεφάλαιο 7, του κανονισμού, θεωρείται, κατά την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού:

α) (...)

β) ως μη μισθωτός, πρόσωπο που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα και το οποίο υποχρεούται:

— να ασφαλισθεί ή να καταβάλλει εισφορές κατά του κινδύνου γήρατος σε σύστημα ασφαλίσεως μη μισθωτών, ή

— να ασφαλισθεί στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφαλίσεως συντάξεως.

Δ. (...)

(...)

Θ. ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Ως μισθωτός, κατά την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού, θεωρείται το πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα ή επάγγελμα χωρίς σύμβαση εργασίας.

(...)»

4. Όσον αφορά τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, το άρθρο 13 του κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«**Γενικοί κανόνες**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 14γ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 μέχρι 17:

α) (...)

β) το πρόσωπο που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

γ) (...)»

5. Το άρθρο 14α, το οποίο προβλέπει ειδικούς κανόνες που ισχύουν για πρόσωπα που ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα εκτός από τους ναυτικούς, έχει ως ακολούθως:

«Ο κανόνας του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο β', ισχύει με την επιφύλαξη των εξής εξαιρέσεων και ειδικών περιπτώσεων:

1. α) (...)

β) (...)

2. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, αν ασκεί μέρος της δραστηριότητάς του στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους. Αν δεν ασκεί δραστηριότητα στο έδαφος του κράτους μέλους όπου κατοικεί, υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στου οποίου το έδαφος ασκεί την κύρια δραστηριότητά του. Τα κριτήρια που προσδιορίζουν την κύρια δραστηριότητα ορίζονται στον κανονισμό που αναφέρεται στο άρθρο 98.

3. (...)»

II — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου

6. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο Zinnecker, ο οποίος το 1982 κατοικούσε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, πωλούσε ως μη μισθωτός μικροπωλητής τοποθετημένα σε πάγκους τρόφιμα τόσο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας όσο και, κατά τη διάρκεια της περιόδου από τις 10 Απριλίου 1982 μέχρι τις 24 Οκτωβρίου 1982, στις Κάτω Χώρες. Κατά την περίοδο αυτή, ο Zinnecker ασκούσε τις πιο πάνω δραστηριότητες περίπου κατά το ήμισυ στις Κάτω Χώρες και κατά το ήμισυ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

7. Κατά τη διάρκεια του 1982, δεν ήταν υποχρεωτικώς ασφαλισμένος στη Γερμανία κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που καλύπτονται από τους κλάδους κοινωνικών ασφαλίσεων επί των οποίων έχει εφαρμογή ο κανονισμός. Παρ' όλον ότι θα μπορούσε να είχε ασφαλισθεί προαιρετικώς, στο πλαίσιο του γερμανικού ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος, δεν είχε καν προβεί στην απαιτουμένη προς τούτο δήλωση.

8. Ο Zinnecker δεν ήταν ασφαλισμένος ούτε στις Κάτω Χώρες, δεδομένου ότι δεν κατοικούσε εκεί.

9. Στις Κάτω Χώρες, εκδόθηκε εις βάρος του Zinnecker πράξη περί καταβολής εισφορών 8 335 ολλανδικών φιορινίων στο γενικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων για το 1982. Κατόπιν διοικητικής ενστάσεως κατά της πράξεως αυτής, ο επιθεωρητής εισφορών περιόρισε τελικώς σε 3 407 ολλανδικά φιορίνια το οφειλόμενο ποσό, το οποίο υπολογίστηκε βάσει εισοδήματος 16 391 ολλανδικών φιορινίων και 180 ημερών ασφαλίσεως.

10. Κατόπιν προσφυγής του Zinnecker, το Gerechtshof te's Hertogenbosch ακύρωσε αυτή την πράξη του επιθεωρητή, καθώς και την αρχική πράξη περί καταβολής εισφορών.

11. Ο Staatssecretaris van Financiën των Κάτω Χωρών άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden. Το Hoge Raad αντιμετώπισε το πρόβλημα που περιγράφει ως εξής:

«4.1. Κατά μια εκτίμηση που πραγματοποιήθηκε βάσει των κανόνων που διατυπώθηκαν ως προς την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας με τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 1, περίπτωση α', στοιχείο ii, του κανονισμού και του στοιχείου Γ, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, του παραρτήματος Ι, ο προσφεύγων δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μη μισθωτός υπό την έννοια του κανονισμού. Αν η εκτίμηση γίνει βάσει των κανόνων που διατυπώθηκαν ως προς τις Κάτω Χώρες με την πρώτη των προαναφερθεισών διατάξεων, συνδυασμένη με αυτές του στοιχείου Θ, Κάτω Χώρες, του παραρτήματος Ι, ο προσφεύγων πρέπει πάντως να χαρακτηριστεί ως μη μισθωτός υπό την προαναφερθείσα έννοια, τουλάχιστον εφόσον δεν ληφθεί υπόψη ότι δεν είναι κάτοικος των Κάτω Χωρών. Από αυτό προκύπτει το ερώτημα αν οι εν λόγω διατάξεις πρέπει να νοηθούν υπό την έννοια ότι η περίπτωση του προσφεύγοντος εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

4.2. Σε περίπτωση που πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 1, ο προσφεύγων υπόκειται στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους και, βάσει των άλλων διατάξεων του τίτλου ΙΙ, πρέπει να διαπιστωθεί αν ως προς αυτόν εφαρμοστέα είναι η νομοθεσία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ή η νομοθεσία των Κάτω Χωρών.

Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, αρχή και στοιχείο β', δεδομένου ότι ασκούσε μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος των Κάτω Χωρών, ο προσφεύγων υπέκειτο στη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους· πάντως, αφ' ης κατοικούσε στη Γερμανία, δυνάμει του άρθρου 14α, αρχή και παράγραφος 2, αυτό δεν συμβαίνει στην περίπτωση που ασκούσε, στη χώρα αυτή, μέρος της δραστηριότητάς του.

4.3. Δεδομένου ότι αποκλειστικώς και μόνον οι δραστηριότητες που ασκούσε στις Κάτω Χώρες θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα να εμπίπτει ο προσφεύγων στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, τίθεται το ερώτημα αν, για την εφαρμογή των δύο τελευταία αναφερθεισών διατάξεων, μπορεί, επομένως, να ληφθούν υπόψη αποκλειστικώς οι δραστηριότητες αυτές, εις τρόπον ώστε, για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, να μη πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δραστηριότητες που το ίδιο πρόσωπο ασκούσε στη Γερμανία και οι οποίες στερούνται σημασίας ως προς τον χαρακτηρισμό του προσφεύγοντος ως μη μισθωτού υπό την έννοια του κανονισμού.

4.4. Τέλος, αν ο προσφεύγων υπέκειτο στην ολλανδική νομοθεσία, τίθεται το ερώτημα αν η απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 3ης Μαΐου 1990, C-2/89, Kits van Heijningen (δημοσιευθείσα, εκτός άλλων νομολογιακών συλλογών, στη Rechtspraak Sociale Verzekering 1990, αριθ. 309) πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι, προκειμένου επίσης για μη μισθωτούς εργαζομένους που κατοικούν και ασκούν δραστηριότητα στο έδαφος ενός κράτους μέλους αλλά που ασκούν ταυτοχρόνως δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, δεν μπορεί να αναγνωριστεί ότι παράγει αποτελέσματα ρήτρα της εθνικής νομοθεσίας του εν λόγω άλλου κράτους μέλους, δυνάμει της οποίας η υπαγωγή στο σύστημα ασφαλίσεως που προβλέπεται από την εν λόγω νομοθεσία εξαρτάται από την προϋπόθεση της κατοικίας στο έδαφος του τελευταίου αυτού κράτους μέλους.»

12. Εκτιμώντας ότι η έκβαση της δίκης εξαρτάται από την ερμηνεία του κανονισμού, το Hoge Raad, με απόφαση της 8ης Απριλίου 1992, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Προκειμένου περί προσώπου το οποίο, κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου του 1982, κατοικούσε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και ασκούσε μη μισθωτή επαγγελματική δραστηριότητα, τόσο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας — όπου δεν είχε υποχρεωτική ασφάλιση στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, δεδομένου ότι δεν ήταν μισθωτός και ούτε ανήκε σε επαγγελματική ομάδα εξομοιούμενη προς τους μισθωτούς, και όπου δεν είχε ούτε προαιρετική ασφάλιση — όσο και στις Κάτω Χώρες, περίπου δε στον ίδιο βαθμό και στα δύο κράτη, πρέπει να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αν το πρόσωπο αυτό ήταν μη μισθωτός υπό την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, βάσει του ορισμού που ισχύει για τις Κάτω Χώρες ή αυτού που ισχύει για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας όσον αφορά την έννοια του μη μισθωτού, ο οποίος δίδεται από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 1, αρχή και περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού και του παραρτήματος Ι του εν λόγω κανονισμού, κεφάλαιο Ι, στοιχεία Γ (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) και Θ (Κάτω Χώρες);

2. Αν στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση υπό την έννοια ότι καθοριστική σημασία δεν έχει αποκλειστικώς ο ορισμός που ισχύει για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αλλά επίσης, ή μόνον, ο

ορισμός που ισχύει για τις Κάτω Χώρες, το γεγονός ότι, κατά την εθνική ολλανδική νομοθεσία, ένα πρόσωπο όπως αυτό που αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα δεν έχει υποχρεωτική ασφάλιση διότι δεν είναι κάτοικος, εμποδίζει, επομένως, να θεωρηθεί ότι εφαρμόζονται ως προς αυτό οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 1, αρχή και περίπτωση α', σημείο ii, και του παραρτήματος I, στοιχείο Θ (Κάτω Χώρες);

3. Αν η απάντηση στο πρώτο και δεύτερο ερώτημα έχει ως συνέπεια ότι ένα πρόσωπο όπως αυτό που αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα μπορεί να θεωρηθεί ως μη μισθωτός μόνο βάσει των δραστηριοτήτων που ασκεί στις Κάτω Χώρες, πρέπει, εντούτοις, στην περίπτωση αυτή, για την εφαρμογή του άρθρου 14α, αρχή και παράγραφος 2, του κανονισμού, να ληφθούν επίσης υπόψη οι δραστηριότητες που ασκούνται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, πράγμα που θα είχε ως συνέπεια την εφαρμογή επί του προσώπου αυτού της νομοθεσίας του τελευταίου κράτους, ή πρέπει να ληφθούν υπόψη μόνον οι δραστηριότητες που ασκούνται στις Κάτω Χώρες, πράγμα που θα είχε ως συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, αρχή και στοιχείο β', την εφαρμογή ως προς το εν λόγω πρόσωπο της νομοθεσίας των Κάτω Χωρών;

4. Αν ένα πρόσωπο, όπως αυτό που αναφέρεται στα προηγούμενα ερωτήματα, υπόκειται στην ολλανδική νομοθεσία, νομοθεσία η οποία, καθόσον τούτο παρουσιάζει ενδιαφέρον για την προκειμένη υπόθεση, προβλέπει ένα γενικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων στο οποίο υπάγονται αποκλειστικώς οι κάτοικοι των Κάτω Χωρών, πρέπει, επομένως, αυτό το πρόσωπο να θεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, αρχή και στοιχείο β', του κανονισμού, παρ' όλον ότι δεν είναι κάτοικος των Κάτω Χωρών, ως ασφαλισμένο για την εφαρμογή του εν λόγω συστήματος;

5. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα:

Είναι ασφαλισμένο το εν λόγω πρόσωπο στις Κάτω Χώρες αποκλειστικώς κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία ασκεί τις δραστηριότητές του στο έδαφος των Κάτω Χωρών;»

III — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

13. Η απόφαση περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 15 Απριλίου 1992.

14. Κατά το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ο Zinnecker, εκπροσωπούμενος από τον W. C. Feteris, δικηγόρο φορολογικών υποθέσεων, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενη από τον B. R. Bot, Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Δ. Γκουλούση, νομικό σύμβουλο, και B. Smulders, μέλος της Νομικής της Υπηρεσίας.

15. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων και, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 85, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, να αναθέσει την εκδίκαση της υποθέσεως στο έκτο τμήμα: ωστόσο, κάλεσε την Επιτροπή να καταθέσει κάθε έγγραφο σχετικό με τη συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 1984 της Διοικητικής Επιτροπής για την Κοινωνική Ασφάλιση των Διακινουμένων Εργαζομένων. Τα πιο πάνω έγγραφα κατατέθηκαν στις 16 Φεβρουαρίου 1993.

IV — Σύνοψη των γραπτών παρατηρήσεων που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Επί του πρώτου ερωτήματος

16. Ο *Zinneker*, αφού σημείωσε ότι, κατ' αυτόν, η απάντηση στο ερώτημα αν ένα πρόσωπο έχει ή δεν έχει την ιδιότητα του μη μισθωτού υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού εξαρτάται από τον ορισμό του όρου αυτού που παρατίθεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού, παρατηρεί ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα αφορά το ζήτημα βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να καθοριστεί ποιος από τους ορισμούς που περιέχονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού πρέπει να χρησιμοποιηθεί όταν ο ενδιαφερόμενος συνδέεται με περισσότερα του ενός κράτη μέλη.

17. Κατά τον Zinneker, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο ορισμός της εννοίας του μη μισθωτού που ισχύει για τις Κάτω Χώρες πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για τις δραστηριότητες που ασκούνται στις Κάτω Χώρες και ο ορισμός που ισχύει για τη Γερμανία πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για τις δραστηριότητες που ασκούνται στη Γερμανία.

18. Ο Zinneker επισύρει την προσοχή στην ερμηνεία που προτάθηκε από τη Διοικητική Επιτροπή για την Κοινωνική Ασφάλιση των Διακινουμένων Εργαζομένων κατά τη συνεδρίασή της της 23ης Φεβρουαρίου 1984, ερμηνεία κατά την οποία πρέπει να γίνεται αναφορά στον ορισμό του μη μισθωτού που ισχύει για τη χώρα όπου ασκούνται οι επίμαχες δραστηριότητες.

19. Κατά τον Zinneker, η ερμηνεία αυτή έχει το πλεονέκτημα ότι, έτσι, υφίσταται, όσο περισσότερο είναι δυνατόν, σύγκλιση μεταξύ του προσωπικού πεδίου εφαρμογής του κανονισμού και των διατάξεων του τίτλου ΙΙ περί της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Κατά τον Zinneker, εφόσον ο τίτλος ΙΙ κάνει διάκριση μεταξύ μισθωτών και μη μισθωτών δραστηριοτήτων, ερμηνεία έχουσα συνοχή απαιτεί η διάκριση αυτή να αντιστοιχεί, όσο περισσότερο είναι δυνατόν, στη διάκριση που γίνεται στο άρθρο 1, περίπτωση α', του κανονισμού μεταξύ μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων.

20. Αντιθέτως, κατά τον Zinneker, αν λάβουμε υπόψη τη διάρθρωση, το περιεχόμενο και την οικονομία του άρθρου 1, περίπτωση α', σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε σε συστηματική ερμηνεία και σε ερμηνεία στηριζομένη στα συμφραζόμενα, χρησιμοποιώντας εκείνον από τους διαφόρους ορισμούς του παραρτήματος Ι, που ισχύει για το κράτος μέλος όπου ο ενδιαφερόμενος είναι προαιρετικώς ασφαλισμένος στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων καλύπτοντος όλους τους κατοίκους ή το σύνολο του ενεργού πληθυσμού.

21. Ωστόσο, κατά τον Zinneker, αν γίνει δεκτή αυτή η δεύτερη ερμηνεία, αφού προηγουμένως απορριφθεί μια περιορισμένης σημασίας αντίρρηση, θα αντιμετωπισθεί μια άλλη βαρύνουσας σημασίας αντίρρηση συνισταμένη στον κίνδυνο υπάρξεως ελλιπούς αντιστοιχίας με τις διατάξεις του τίτλου ΙΙ του κανονισμού (βλ., επίσης, κατωτέρω τις παρατηρήσεις επί του τρίτου ερωτήματος). Κατά συνέπεια, είναι της γνώμης, παρά κάποιους δισταγμούς, ότι πρέπει να προτιμηθεί η ερμηνεία που προτάθηκε από τη Διοικητική Επιτροπή.

22. Η *Ολλανδική Κυβέρνηση*, αντλώντας επιχειρήματα από την τελευταία αιτιολογική σκέψη του προοιμίου του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΟΚ) 1390/81, παρατηρεί ότι στο ερώτημα αν ο ενδιαφερόμενος εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 μπορεί να δοθεί απάντηση βάσει του ορισμού της εννοίας του μη

μισθωτού που ισχύει για τα οικεία κράτη μέλη και περιέχεται στο άρθρο 1, *αρχή* και περίπτωση α', σημείο ii, σε συνδυασμό με τα διάφορα κεφάλαια του παραρτήματος I του κανονισμού. Κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, για να εμπίπτει ο ενδιαφερόμενος στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, είναι αρκετό αυτός να ανταποκρίνεται σε έναν από τους πιο πάνω ορισμούς.

23. Η *Επιτροπή* παρατηρεί, εκ προοιμίου, ότι το εθνικό δικαστήριο ζητεί να μάθει αν ένα πρόσωπο όπως ο Zinneker εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και βάσει ποιων κανόνων άρσεως συγκρούσεως νομοθεσιών πρέπει να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό.

24. Κατά την Επιτροπή, από το άρθρο 1, περίπτωση α', του κανονισμού προκύπτει ότι η ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού δεν είναι συνάρτηση του χαρακτηρισμού βάσει του εφαρμοστέου εργατικού δικαίου, αλλά της υποχρεώσεως ασφαλίσεως σε σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων καλύπτοντος τους μισθωτούς ή τους μη μισθωτούς. Ο εντεύθεν περιορισμός του προσωπικού πεδίου εφαρμογής του κανονισμού μόνον επί των προσώπων που ασφαλίζονται σε εθνικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων αποτελεί συνέπεια του περιορισμένου σκοπού του κανονισμού, ο οποίος αρκείται να συντονίσει και δεν εναρμονίζει τα συστήματα κοινωνικών ασφαλίσεων των κρατών μελών.

25. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1976, 39/76, Mouthaan, Συλλογή τόμος 1976, σ. 705, σκέψη 10), για να θεωρηθεί ένα πρόσωπο ως μισθωτός ή μη μισθωτός υπό την έννοια του κανονισμού, δεν είναι αναγκαίο το πρόσωπο αυτό να είναι όντως ασφαλισμένο, αλλ' αρκεί να πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που καθορίζονται αντικειμενικώς από το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων στο οποίο υπάγεται, ακόμα και αν δεν έχουν συμπληρωθεί οι αναγκαίες διατυπώσεις ασφαλίσεως στο σύστημα αυτό.

26. Για τον λόγο ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις ασφαλίσεως σε εθνικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων είναι διαφορετικές αναλόγως του προκειμένου κράτους μέλους, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, στις περιπτώσεις ασκήσεως δραστηριοτήτων στο έδαφος δύο κρατών μελών στο πλαίσιο μη μισθωτής επαγγελματικής δραστηριότητας, το ζήτημα τίθεται βάσει ποιου εθνικού συστήματος (λαμβανομένων, ενδεχομένως, υπόψη των σχετικών ορισμών του παραρτήματος I) πρέπει να κριθεί αν ένα πρόσωπο έχει την ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', και, κατά συνέπεια, εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού υπό την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

27. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, κατ' αυτή, ο τίτλος Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας που τίθεται στο στοιχείο Γ του παραρτήματος I έχει σημασία μόνον όταν πρόκειται να εφαρμοστεί το *κεφάλαιο* 7 του κανονισμού, που αφορά τις οικογενειακές παροχές και επιδόματα, δεδομένου ότι το γερμανικό σύστημα οικογενειακών επιδομάτων καλύπτει όλους τους κατοίκους και δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ένα πρόσωπο ως μη μισθωτός μέσω του τρόπου διαχειρίσεως και χρηματοδοτήσεως του συστήματος αυτού. Ωστόσο, όσον αφορά όλους τους άλλους κλάδους κοινωνικών ασφαλίσεων, απάντηση στο ερώτημα αν ένα πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί στη Γερμανία ως μισθωτός ή μη μισθωτός υπό την έννοια του κανονισμού μπορεί να δοθεί μόνο με τη βοήθεια των κανόνων του άρθρου 1, περίπτωση α', χωρίς να γίνει αναφορά στο παράρτημα I, στοιχείο Γ.

28. Κατά την Επιτροπή, υφίστανται δύο δυνατοί τρόποι απαντήσεως στο ερώτημα αν ένα πρόσωπο είναι ασφαλισμένο σε εθνικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων ή, τουλάχιστον, πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ασφαλίσεως: είτε με στήριγμα στη διέπουσα το σύστημα αυτό εθνική νομοθεσία, περιλαμβανομένων των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της νομοθεσίας αυτής, είτε με βοήθεια της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας δυνάμει των κανόνων άρσεως συγκρούσεως νομοθεσιών που προβλέπονται στον τίτλο ΙΙ του κανονισμού.

29. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το επιχείρημα υπέρ της πρώτης λύσεως στηρίζεται στο ότι οι κανόνες άρσεως συγκρούσεως νομοθεσιών του τίτλου ΙΙ του κανονισμού αφορούν, κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, μόνον τα πρόσωπα «για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός». Κατά την Επιτροπή, θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι μόνο βάσει του άρθρου 2 και χωρίς να εφαρμοστούν οι άλλες διατάξεις του κανονισμού, ιδίως δε οι κανόνες άρσεως συγκρούσεως νομοθεσιών, πρέπει να καθορίζεται αν κάποιος εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

30. Ωστόσο, κατά την Επιτροπή, η λύση αυτή έχει δυσάρεστες συνέπειες για ορισμένες κατηγορίες διακινουμένων εργαζομένων, οι οποίοι, λόγω του ισχύοντος συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων (καλύπτοντος αποκλειστικώς τους κατοίκους ή μόνον τους εργαζομένους), θα αποκλείοντο του ευεργετήματος οποιασδήποτε προστασίας σε περίπτωση ασθενείας, αναπηρίας κ.λπ. Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, από τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 10ης Ιουλίου 1986, 60/85, Luijten, Συλλογή 1986, σ. 2365· απόφαση της 3ης Μαΐου 1990, C-2/89, Kits van Heijningen, Συλλογή 1990, σ. I-1755· απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1991, C-196/90, De Paep, Συλλογή 1991, σ. I-4815) προκύπτει ότι η συνέπεια αυτή θα εμπόδιζε την επίτευξη του σκοπού του κανονισμού, ο οποίος συνίσταται στο να αποφευχθεί τόσο η «θετική» όσο και η «αρνητική» σύγκρουση νομοθεσιών, καθόσον οι ενδιαφερόμενοι μισθωτοί δεν θα ενέπιπταν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού λόγω του ότι δεν θα επληρούντο τα κριτήρια του άρθρου 1, περίπτωση α', και δεν θα ήταν δυνατόν να γίνει επίκληση των διατάξεων του τίτλου ΙΙ.

31. Η μόνη ικανοποιητική λύση συνίσταται, κατά την Επιτροπή, στο να ληφθούν υπόψη, ήδη στο πλαίσιο της εφαρμογής των άρθρων 2, παράγραφος 1, και 1, περίπτωση α', οι κανόνες άρσεως συγκρούσεως νομοθεσιών που προβλέπονται στον τίτλο ΙΙ του κανονισμού — και το *αποκλειστικό* και *δεσμευτικό* αποτέλεσμά τους που αναγνωρίστηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, 302/84, Ten Holder (Συλλογή 1986, σ. 1821) και την προαναφερθείσα απόφαση της 3ης Μαΐου 1990. Τούτο σημαίνει ότι το ζήτημα αν ένα πρόσωπο έχει την ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού υπό την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων μπορεί να επιλυθεί μόνο με τη βοήθεια της νομοθεσίας του κράτους μέλους που έχει εφαρμογή επί του προσώπου αυτού σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου ΙΙ του κανονισμού. Κατά την Επιτροπή, η άποψη αυτή στηρίζεται εν μέρει στη σκέψη 6 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 15ης Δεκεμβρίου 1976, Mouthaan.

32. Πιο συγκεκριμένα, επί του πρώτου ερωτήματος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι κατά το άρθρο 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού η γερμανική νομοθεσία είναι αυτή που έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, μόνον υπό το πρίσμα των διατάξεων του γερμανικού δικαίου πρέπει να κριθεί αν ο Zinnecker έχει την ιδιότητα του μη μισθωτού υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', του κανονισμού και αν, υπό την ιδιότητα αυτή, εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού.

33. Κατά την Επιτροπή, ο Zinnecker, εφόσον όντως δεν είναι ασφαλισμένος ούτε υποχρεωτικώς (για τον λόγο ότι στη Γερμανία δεν είναι υποχρεωτική η ασφάλιση για μη μισθωτές δραστηριότητες) ούτε και προαιρετικώς, δεν ανταποκρίνεται στα κριτήρια του άρθρου 1, περίπτωση α', και, συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μη μισθωτός υπό την έννοια του κανονισμού και δεν εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού.

34. Κατά την Επιτροπή, το αποτέλεσμα θα ήταν διαφορετικό, αν ο Zinnecker, όντας κάτοικος Γερμανίας, είχε ασκήσει τις δραστηριότητές του αποκλειστικώς στο έδαφος των Κάτω Χωρών. Στην περίπτωση αυτή, κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού, η ολλανδική νομοθεσία θα ήταν αυτή που θα είχε εφαρμογή επ' αυτού. Βάσει της διατάξεως αυτής, ο Zinnecker θα είχε την ιδιότητα του μη μισθωτού υπό την έννοια του κανονισμού. Έτσι, κατά την Επιτροπή, η μη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού έχει ως αποτέλεσμα ότι το ζήτημα αν ο Zinnecker ασφαλίζεται στο λαϊκό σύστημα υποχρεωτικής ασφαλίσεως στις Κάτω Χώρες μπορεί να επιλυθεί μόνο βάσει της ολλανδικής νομοθεσίας και των προβλεπομένων από αυτή κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Τα κριτήρια που ίσως θέτει η ολλανδική νομοθεσία όσον αφορά την κατοικία εξακολουθούν, κατά συνέπεια, να έχουν εφαρμογή, με αποτέλεσμα ο Zinnecker, ενδεχομένως, να μην ασφαλίζεται στο σύστημα υποχρεωτικής ασφαλίσεως που ισχύει στις Κάτω Χώρες.

35. Για να αποφευχθεί οποιαδήποτε παρανόηση, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το γεγονός ότι ο Zinnecker δεν ασφαλίζεται ούτε στη Γερμανία ούτε στις Κάτω Χώρες δεν είναι συνέπεια «αρνητικής» συγκρούσεως νομοθεσιών, δεδομένου ότι δυνάμει της εφαρμοστέας επ' αυτού γερμανικής νομοθεσίας, ο Zinnecker θα *μπορούσε* να ασφαλιστεί *προαιρετικώς*. Στην περίπτωση αυτή, θα ενέπιπτε στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ως μη μισθωτός υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο iv.

36. Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων της επί του πρώτου ερωτήματος, η Επιτροπή φρονεί ότι τα άλλα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου είναι άνευ αντικειμένου.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

37. Κατά τον *Zinnecker*, από τη διάρθρωση του άρθρου 1, περίπτωση α', του κανονισμού προκύπτει σαφώς ότι ένα πρόσωπο εμπίπτει, ως μισθωτός ή μη μισθωτός, στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, μόνον όταν είναι ασφαλισμένο στο πλαίσιο ενός ή περισσοτέρων συστημάτων κοινωνικών ασφαλίσεων οργανωμένων από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Επομένως, ο Zinnecker δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού. Η αντίθετη άποψη που υποστηρίζει ο Staatssecretaris van Financiën θα δημιουργούσε μια παράξενη κατάσταση, δεδομένου ότι, κατά τον Zinnecker, η άποψη αυτή σημαίνει ότι ένα πρόσωπο αποκτά κατ' εφαρμογήν του κανονισμού την ιδιότητα του ασφαλισμένου και εντεύθεν την ιδιότητα του μισθωτού ή μη μισθωτού, ιδιότητα η οποία αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής αυτού τούτου του κανονισμού.

38. Ο Zinnecker προτείνει να συνδυαστεί η ερμηνεία αυτή με την προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Μαΐου 1990 (Kits van Heijningen) και παρατηρεί ότι στην υπόθεση αυτή επρόκειτο περί εργαζομένου, ο οποίος, λόγω των επαγγελματικών του δραστηριοτήτων, ήδη ενέπιπτε στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής εθνικού συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων και ότι η διαφορά συνίστατο αποκλειστικώς στο

ζήτημα αν η ασφάλιση αυτή ίσχυε και για τις ημέρες που ο ασφαλισμένος δεν είχε εργαστεί.

39. Κατά την *Ολλανδική Κυβέρνηση*, το γεγονός ότι, κατά την ολλανδική εθνική νομοθεσία, ένα πρόσωπο, όπως αυτό που αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα, δεν είναι υποχρεωτικώς ασφαλισμένο για τον λόγο ότι δεν διαθέτει την ιδιότητα του κατοίκου, ουδόλως εμποδίζει να θεωρηθεί ότι το άρθρο 1, περίπτωση α', σημείο ii, συνδυαζόμενο με το παράρτημα Ι, κεφάλαιο 1, στοιχείο Θ (Κάτω Χώρες), του κανονισμού έχει εφαρμογή επί του προσώπου αυτού. Υπενθυμίζει το περιεχόμενο του άρθρου 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού και φρονεί ότι από τον ορισμό που περιέχεται στο παράρτημα Ι, κεφάλαιο 1, στοιχείο Θ (Κάτω Χώρες), σε συνδυασμό με το άρθρο 1, περίπτωση α', σημείο ii, του κανονισμού, προκύπτει ότι ο Zinnecker πρέπει να θεωρηθεί, όσον αφορά τις δραστηριότητες που ασκούσε στις Κάτω Χώρες, ως μη μισθωτός υπό την έννοια του κανονισμού.

Επί του τρίτου ερωτήματος

40. Κατά τον *Zinnecker*, συστηματική ερμηνεία του κανονισμού συνεπάγεται ότι θεωρούνται ως μη μισθωτές δραστηριότητες («werkzaamheden anders dan in loondienst») υπό την έννοια του άρθρου 14α του κανονισμού οι δραστηριότητες που ασκούνται από πρόσωπο που θεωρείται μη μισθωτός («Zelfstandige», κατά γράμμα: ανεξάρτητος) υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α'. Στενότερη ερμηνεία της εννοίας των μη μισθωτών δραστηριοτήτων θα είχε ως συνέπεια να μην καθορίζει ο κανονισμός την εφαρμοστέα νομοθεσία επί ορισμένων μη μισθωτών («Zelfstandigen») εργαζομένων που, εντούτοις, εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του, πράγμα που, κατά τον Zinnecker, έρχεται σε αντίφαση με τον σκοπό του τίτλου ΙΙ του κανονισμού. Ο Zinnecker προσθέτει ότι αν γίνει δεκτή αυτή η ερμηνεία του κανονισμού, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα συνδέεται στενώς με το πρώτο.

41. Στην περίπτωση που, για να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα, γίνει δεκτή η άποψη της Διοικητικής Επιτροπής, θα πρέπει, κατά τον Zinnecker, όσον αφορά τις δραστηριότητες που ασκήθηκαν επί γερμανικού εδάφους, να χρησιμοποιηθεί ο ορισμός της εννοίας του μη μισθωτού που ισχύει για τη Γερμανία. Κατά την άποψη αυτή, οι εν λόγω δραστηριότητες δεν αποτελούν μη μισθωτές δραστηριότητες («werkzaamheden als zelfstandige») ούτε μπορούν να θεωρηθούν ως μη μισθωτές δραστηριότητες («werkzaamheden anders dan in loondienst») υπό την έννοια του άρθρου 14α του κανονισμού. Επομένως, για να προσδιοριστεί η εφαρμοστέα νομοθεσία δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δραστηριότητες που ασκήθηκαν στη Γερμανία, με αποτέλεσμα μόνον η ολλανδική νομοθεσία να έχει εφαρμογή.

42. Κατά τον Zinnecker, αν αντιθέτως, για να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα, γίνει δεκτή συστηματική ερμηνεία του άρθρου 1, περίπτωση α', του κανονισμού και ερμηνεία της ανωτέρω διατάξεως στηριζομένη στα συμφραζόμενα, ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει, για το σύνολο των δραστηριοτήτων του, να θεωρηθεί ως μη μισθωτός υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, δεδομένου ότι, λόγω της ασκήσεως των δραστηριοτήτων του, περιλαμβανομένων και αυτών που ασκήθηκαν στη Γερμανία, έχει την ιδιότητα του ασφαλισμένου υπό την έννοια του άρθρου 1, περίπτωση α', του κανονισμού.

43. Κατά τον Zinnecker, η ερμηνεία αυτή θα είχε ως συνέπεια ότι εφαρμογή θα είχε αποκλειστικώς η γερμανική νομοθεσία χωρίς

αυτή να μπορεί να του προσφέρει κάτι στον τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων. Η περιπλοκή αυτή οφείλεται, κατά τον Zinnecker, στο ότι, στο πλαίσιο ενός συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, η ιδιότητα του ασφαλισμένου, όπως αυτή αναφέρεται στο άρθρο 1, περίπτωση α', του κανονισμού, δεν προκύπτει από τις επαγγελματικές δραστηριότητες του ενδιαφερομένου, αλλά από την κατάστασή του ως κατοίκου. Ο Zinnecker προτιμά την ερμηνεία του άρθρου 1, περίπτωση α', που πρότεινε η Διοικητική Επιτροπή (βλ. πιο πάνω την παράγραφο 18).

44. Η *Ολλανδική Κυβέρνηση* παρατηρεί, εκ προοιμίου, ότι δεν υποστηρίζει την ερμηνεία ότι ο Zinnecker δεν εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού όσον αφορά τις δραστηριότητες που ασκούσε στις Κάτω Χώρες, δεδομένου ότι η ερμηνεία αυτή συνεπάγεται ότι μη μισθωτός που ασκεί τις επαγγελματικές του δραστηριότητες αποκλειστικώς στις Κάτω Χώρες, αλλά κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, δεν μπορεί να είναι ασφαλισμένος στις Κάτω Χώρες και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, ενώ ο κανονισμός 1390/81 που τροποποίησε τον κανονισμό 1408/71 είχε ακριβώς ως σκοπό να καταστήσει δυνατή την εφαρμογή του τελευταίου επί των μη μισθωτών, ούτως ώστε να εξαλειφθούν, κατά το μέτρο του δυνατού, τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία του, ενδεχομένως, προέκυπταν από τα συστήματα κοινωνικών ασφαλίσεων.

45. Όσον αφορά το προδικαστικό ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, η Ολλανδική Κυβέρνηση σημειώνει ότι κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, κατά το άρθρο 14α, αρχή και παράγραφος 2, του κανονισμού, μόνον η γερμανική νομοθεσία έχει εφαρμογή σε μια κατάσταση όπως η παρούσα. Κατά την ανωτέρω κυβέρνηση, οι διατάξεις του άρθρου 14α, αρχή και παράγραφος 4, δεν έχουν εφαρμογή, καθόσον ο ενδιαφερόμενος έχει ή είχε τη δυνατότητα να ασφαλιστεί προαιρετικώς στη γερμανική «Rentenversicherung». Κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, το συμπέρασμα αυτό καθόλου δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από το ότι ο Zinnecker όντως δεν ήταν προαιρετικώς ασφαλισμένος στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

46. Η Ολλανδική Κυβέρνηση προσθέτει επίσης ότι, κατ' αυτή, δεν μπορεί να γίνει δεκτή ερμηνεία σκοπούσα στο να αποκλειστεί η εφαρμογή του άρθρου 14α, αρχή και παράγραφος 2, του κανονισμού, με το σκεπτικό ότι ο Zinnecker δεν ήταν ασφαλισμένος για τις δραστηριότητες που ασκούσε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η ερμηνεία αυτή στερεί κάθε νοήματος τις διατάξεις του άρθρου 14α, παράγραφος 4, του κανονισμού, καθόσον η παράγραφος αυτή αφορά ακριβώς την κατάσταση που ένα πρόσωπο δεν είναι ασφαλισμένο στο κράτος κατοικίας (εν προκειμένω, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας).

47. Λαμβανομένων υπόψη όλων όσων ανέφερε επί των τριών πρώτων ερωτημάτων, η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν βλέπει τον λόγο να ασχοληθεί με το τέταρτο και πέμπτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

48. Κατά τον *Zinnecker*, το σκεπτικό της προαναφερθείσας αποφάσεως της 3ης Μαΐου 1990 επιτρέπει την άποψη ότι πρέπει

να δοθεί καταφατική απάντηση στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα. Το σκεπτικό αυτό, κατά τον Zinnecker, έχει τόσο γενικό περιεχόμενο, ώστε να έχει ως αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται πλέον να γίνεται διάκριση μεταξύ μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων.

49. Ωστόσο, κατά την άποψη του Zinnecker, η διάκριση αυτή μπορεί να υποστηριχτεί με πειστικότητα στο πλαίσιο του ολλανδικού συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, δεδομένου ότι το σύστημα αυτό δεν καλύπτει, κατ' αρχήν, τα πρόσωπα που κατοικούν στην αλλοδαπή παρά μόνον αν ασκούν μισθωτή δραστηριότητα στις Κάτω Χώρες. Στην περίπτωση των μη κατοίκων, το σύστημα αυτό έχει σχεδιαστεί ως ασφάλιση καλύπτουσα αποκλειστικώς τους μισθωτούς. Κατά τον Zinnecker, θα ήταν πολύ σοβαρό βήμα να επεκτείνουν οι Κάτω Χώρες, βάσει του κανονισμού, το σύστημα αυτό σε άλλες συνιστώσες του ενεργού πληθυσμού όπως είναι οι μη μισθωτοί. Κατά τον Zinnecker, ασφαλώς προκύπτει ότι ο κανονισμός δεν σκοπεί σε ένα τέτοιο αποτέλεσμα.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

50. Ο *Zinnecker* παρατηρεί ότι το πέμπτο ερώτημα τίθεται μόνον αν δεν ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας οι δραστηριότητες που ασκήθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και αν, ως εκ τούτου, αυτός υπόκειται αποκλειστικώς στην ολλανδική νομοθεσία.

51. Κατά την άποψη του Zinnecker, καίτοι είναι δυνατόν να λεχθεί ότι αυτός ασκεί επαγγελματικές δραστηριότητες τις ημέρες που εργάζεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, οι ημέρες αυτές είναι «κενές» όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού, ακριβώς όπως οι ημέρες που δεν έχει εργαστεί. Κατά τον Zinnecker, από την προαναφερθείσα απόφαση της 3ης Μαΐου 1990 προκύπτει ότι αυτός που ασκεί μισθωτές δραστηριότητες μόνον κατά τη διάρκεια ορισμένων ημερών της εβδομάδας και αποκλειστικώς στις Κάτω Χώρες υπόκειται, λόγω των δραστηριοτήτων αυτών, καθ' όλες τις ημέρες της εβδομάδας στην ολλανδική νομοθεσία. Κατά την άποψή του, τούτο ισχύει *mutatis mutandis* και στην παρούσα περίπτωση, όπου πρόκειται περί μη μισθωτών δραστηριοτήτων, και είναι δικαιολογημένο, τουλάχιστον για την περίοδο που ερχόταν τακτικά να εργαστεί στις Κάτω Χώρες, δηλαδή για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1982 μέχρι τέλους Οκτωβρίου 1982, δεδομένου ότι η κατάστασή του μεταβλήθηκε μετά τον Οκτώβριο του 1982.

52. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο Zinnecker θεωρεί ότι το ζήτημα συνίσταται στο αν ένα πρόσωπο, το οποίο βρίσκεται στην κατάστασή του και το οποίο από τον Ιούλιο μέχρι το τέλος του Οκτωβρίου του 1982 υπέκειτο μονίμως και αποκλειστικώς στην ολλανδική νομοθεσία, συνεχίζει, για τον λόγο αυτό, να διέπεται και αργότερα από τη νομοθεσία αυτή ενώ έχει παύσει κάθε δραστηριότητα στις Κάτω Χώρες και εργάζεται αποκλειστικώς στη Γερμανία, ακόμα και αν δεν εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού λόγω των δραστηριοτήτων που ασκεί στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

53. Κατά τον Zinnecker, η προαναφερθείσα απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, Ten Holder (σκέψεις 14-15), με την οποία το Δικαστήριο είπε ότι ο μισθωτός που έχει παύσει τις δραστηριότητές του εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους της τελευταίας εργασίας του, εφόσον δεν ασκεί καμία δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, έχει εφαρμογή και στην περίπτωση των μη μισθωτών.

54. Εντούτοις, κατά τον Zinnecker, το ζήτημα έγκειται στο αν ο ενδιαφερόμενος, λόγω του ότι ασκεί δραστηριότητες εντός άλλου κράτους μέλους, παύει να υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους της προηγουμένης εργασίας του, ακόμα και αν εξ αιτίας των νέων δραστηριοτήτων του δεν εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Ο Zinnecker θεωρεί ότι το αποτέλεσμα αυτό φαίνεται κάπως παράδοξο, για τον λόγο ότι η νομοθεσία του κράτους μέλους της προηγουμένης εργασίας του θα έπαυε να έχει εφαρμογή επ' αυτού, χωρίς, σε αντικατάσταση, να μπορεί να εφαρμοστεί επ' αυτού άλλη νομοθεσία δυνάμει του τίτλου ΙΙ του κανονισμού.

55. Κατά τον Zinnecker, πρέπει επιπλέον να ληφθεί υπόψη η απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Φεβρουαρίου 1991, C-140/88, Noij, (Συλλογή 1991, σ. I-387), όπου, κατ' αυτόν, το Δικαστήριο, στο σημείο αυτό, διαφοροποιήθηκε ελαφρώς από τις σκέψεις που ανέπτυξε με την προαναφερθείσα απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986. Κατά τον Zinnecker, εφόσον κάποιος ασκεί αποκλειστικώς στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επαγγελματικές δραστηριότητες εξ αιτίας των οποίων δεν εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, δεν μπορεί να λεχθεί ότι έχει παύσει την επαγγελματική του δραστηριότητα ούτε, *κατά μείζονα λόγο*, ότι την έχει παύσει οριστικώς. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θεωρεί ότι ένα πρόσωπο που βρίσκεται στην κατάστασή του εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία της χώρας που εργάστηκε εσχάτως, ακόμα και μετά την προσωρινή παύση της δραστηριότητάς του κατά τη διάρκεια του χειμώνα του 1982-83.

56. Εντούτοις, ο Zinnecker διερωτάται πού πρέπει να τεθεί το όριο και αν η ολλανδική νομοθεσία έχει ακόμα και τώρα εφαρμογή στην κατάστασή του, ενώ εργάζεται αποκλειστικώς στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ή αν αυτό θα συμβαίνει ακόμα και μετά από δέκα χρόνια. Στην περίπτωση αυτή, θα ασφαλίζεται στο διηνεκές στις Κάτω Χώρες, όπου θα μπορεί να αξιώσει παροχές, παρ' όλον ότι δεν έχει πλέον ολλανδικής προελεύσεως εισοδήματα, από τα οποία το ολλανδικό δημόσιο θα μπορούσε να αφαιρέσει εισφορές.

57. Λόγω αυτών των ακραίων συνεπειών που θα μπορούσαν να προκύψουν σε πολυάριθμες περιπτώσεις, ο Zinnecker προτείνει στο Δικαστήριο να καθορίσει ένα σαφές κριτήριο που θα επιτρέπει να προσδιορίζεται για πόσο χρόνο ένας εργαζόμενος εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους όπου εργαζόταν προηγουμένως, άπαξ έχει μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος ή εκτός της Κοινότητας για να ασκήσει εκεί δραστηριότητες που δεν του προσδίδουν την ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού υπό την έννοια του κανονισμού.

Κ. Ν. Κακούρης
εισηγητής δικαστής